

1.Açılış – Dünya Sistemi

Dünya sistemi ve uluslararası ilişkiler açısından oldukça hassas bir değişim döneminin içinden geçiyoruz. Yeni sistemi adlandırmak konusunda çeşitli tartışmalar söz konusu idi. Özellikle çok-kutupluluk kavramı üzerinde durulduğunu gördük. Lakin 7 Ekim’den bugüne yaşananlar ABD’nin hala en belirgin aktör olduğuna işaret etmektedir. Öte yandan bu baskın olma hali, dünyanın yeni bir düzen arayışı içerisine girmiş olduğu gerçeğini değiştirmiş değil.

2.Bizim Bakış Açımız

Üçüncü Dünya Savaşı’nı yıllardır ifade ediyoruz. Şimdilerde artık dünyadaki birçok kesim 3. Dünya Savaşı’nı ciddi şekilde konuşmaya başladı. Ancak, halihazırda Ortadoğu’da yürütülen savaş, 3. Dünya Savaşı’nın bir parçasıdır. Soğuk Savaş’ın hemen ardından I. Körfez Savaşı ile başlayan ve birbirini üzerine katlanan bir dizi gelişmenin güncel izdüşümleri olarak düşünülebilir. Bunun en büyük göstergesi de Ortadoğu’ya yeni bir nizam verme amacı taşımasıdır. 2. Dünya Savaşı’ndan sonra şekillenen Ortadoğu’yu dizayn etme hedefi vardır.

3. Sistemik Krizin Sebepleri

Kapitalist modernitenin dayandığı “ulus-devlet, endüstriyalizm, kapitalizm” üçlüsünün içine girdiği çoklu çıkmaz bu savaşın politik ekonomik sebebidir. Neoliberalizmin ürettiği sorunları çözmeye dönük yıllardır süren arayışlar, bir çözüm üretememiş. Sistemik bir kriz baş göstermiştir.

4. Krize Dönük Çözüm Arayışı Olarak Savaş

Kapitalist modernite, krizden çıkışın yolu olarak “savaş”ı örgütlemektedir. Savaşla birlikte tıkanan sermaye birikim yolları hem “savunma endüstrisi” üzerinden açılmak istenmekte. Hem de savaş yaygınlaştırarak “enerji yolları” inşa etmek ve böylelikle kapitalizme yeni bir soluk borusu takılmak istenmektedir. En nihayetinde bugün Gazze’den Tahran’a, Kiev’den Şam’a kadar geniş bir coğrafyada süren savaşın ekonomi politik temelinde kapitalist modernitenin krizi bulunmaktadır.

5. Dünyanın bu fotoğrafında Kürtler

Böylesi bir dünya tablosunda Kürt meselesi nedir? Nasıl doğdu? 100 yılı aşkın bir meseleyi birkaç cümlede anlatmak zor. Ama temel hatlarıyla şu şekilde izah edebiliriz. Ortadoğu’da 50 milyona yakın Kürt yaşıyor. Kürt meselesi, yaklaşık 15-20 milyon Kürt’ün yaşadığı Türkiye’de yüz yıldır süren temel bir sorundur. Sykes-Picot ile Ortadoğu’da sınırlar çizilirken hiçbir halk Kürtler gibi dört ülke arasında bölüşülmedi. Sykes-Picot düzeni, Ortadoğu’nun dört ülkesine modern Kürt sorununu miras olarak bıraktı. Dört devletin tümü için Kürtlüğün inkarı kendi rejimlerinin kurucu anlayışı oldu. Irak, İran, Suriye ve Türkiye kendi aralarındaki çelişki ve gerilimlerde Kürt meselesinde dönem dönem ortaklaştılar. Dönem dönem de Kürt meselesini birbirlerine karşı gerilim alanlarına çevirdiler. Bu miras, yüz yıldır dört ülkenin de Kürt sorununda çözümsüzlüğü esas alması nedeniyle Ortadoğu’daki temel gerilim alanını ortaya çıkardı.

Bu ülkelerden biri Türkiye’ydi. Osmanlı’nın yıkılış sürecinde Kürtler ve Türkler Çanakkale’de birlikte savaştı. 1920 Meclisinde birlikte yönetti. 1921 Anayasasında Kürtlerin adem-i

merkeziyetçi esaslı hakları tanındı. 1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti, 1924 anayasası ile farklılıkları yok saydı. Kürtçe konuşmak, Kürt ismi taşımak yıllarca yasaktı. Kürt varlığı yıllarca inkar edildi. Bu politikalar tepki yarattı ve irili, ufaklı 29 isyana neden oldu. 1984'te PKK silahlı mücadeleye başladı. O günden bu yana on binlerce insan öldü. Defalarca ateşkes ve çözüm arayışları oldu. 2013'te barış süreci başladı ama 2015'te tekrar çatışma dönemine girildi. Bugün yeni bir barış fırsatı doğuyor. 2024 yılında Ekim ayı Türkiye'de başlayan çözüm sürecine girmeden önce objektifi Ortadoğu'daki manzaraya çevirmek gerekiyor. Çünkü Ortadoğu'daki son gelişmeleri anlamadan Türkiye'deki çözüm sürecini de anlamak pek mümkün olmuyor.

Ortadoğu ve Kürtler

1. Ortadoğu dünyanın güç savaşlarının yansıması

Dünya sistemine dönük değişim arayışlarının en belirgin yansımaları, adeta tüm çelişkilerin ortak kümesi, Ortadoğu coğrafyasında yaşanan gelişmeler üzerinden takip edilmektedir. Bu yüzden, halihazırda Ortadoğu'da yaşanan tüm olaylar, hem küresel hem de bölgesel düzeydeki hegemonya mücadelelerinden ayrı düşünülemez.

2. 7 Ekim (İsrail-Hamas)-22 Ekim (Bahçeli)-27 Şubat (Öcalan) ve 12 Mayıs (kongre kararlarının duyurulması)

Bu kritik tarihlerin kronolojik dizilimi, Türkiye'nin hem iç siyasetinde hem de bölgesel konumlandırmasında yaşanan köklü dönüşümün haritasını çiziyor. 7 Ekim'de patlak veren İsrail-Hamas savaşının yarattığı jeopolitik deprem, sadece Gazze'yi değil tüm Ortadoğu'nun güç dengelerini altüst etti. Türkiye'yi de bu yeni realite içinde pozisyon almaya zorladı. Sayın Bahçeli'nin 22 Ekim'deki çıkışı, bu bölgesel çalkantının Ankara'daki yansımalarının ilk işareti oldu. 27 Şubat'ta Sayın Öcalan'ın çağrısı tamamen rastlantı olmaktan çıktı. 12 Mayıs'ta kongre kararlarının duyurulmasıyla bu süreç tamamlandı. Bu süreç, Türkiye'nin hem Ortadoğu'daki artan izolasyonundan kurtulma hem de iç barış sürecini yeniden canlandırma stratejisinin bütünlüklü parçaları olarak okunmalı. Çünkü değişen bölgesel dengeler, eski paradigmaları sürdürmeyi imkansız hale getirirken, yeni ittifaklar ve çözüm arayışlarını zorunlu kılıyor. Dönüşüm bölge ve devlet dışı aktörler için zorunlu. Dönüşen yol alır.

3.Çözüm

Bizce Ortadoğu'da çözüm yolu, sadece emperyal müdahalelerin ya da bölgesel hegemonik arzuların kabulü ya da reddi ile sınırlı tutulamaz. Yüz yıllık katı ulus-devletçi yaklaşım yerine 3. Yol Yaklaşımının esas alınması gerektiğini düşünüyoruz. Bütün ulusların kendi farklılıklarını yaşayabileceği demokratik ulus fikri bölgenin yıllarca yaşadığı etnik ve mezhepsel gerilimleri giderecektir. Aslında eski düzenin yıkıldığı yenisinin kurulamadığı bir denklem söz konusudur. Dolayısıyla yeni düzene dair fikirler, her zamankinden daha fazla zemin bulma kapasitesine sahiptir. Ortadoğu'da kaosun ateşi büyürken, Türkiye barışın meşalesini daha da yükseltmeli; hukuki ve siyasi sorumluluklarını gecikmeden hayata geçirmelidir. Zaman, hem ülke içini hem de bölgeyi, su olup serinletme zamanıdır.

4.Barişın Maestrosu Öcalan

Sayın Öcalan, Ortadoğu'nun karmaşık siyasi dokusunda barışın yol haritasını çizen stratejik bir aktördür. Kürt sorununun çözümünden bölgesel istikrara uzanan geniş perspektifiyle hareket etmektedir. Bu yönüyle Öcalan'ın barışın maestrosu olduğu gerçeği artık gözardı edilmemeli. Sadece Türkiye'nin iç barışına değil, Suriye'den Irak'a kadar uzanan coğrafyanın demokratik dönüşümüne de ışık tutmaktadır. İmralı'daki düşünsel üretimi, etnik ve mezhepsel çatışmaların yerini demokratik çoğulculuğun alabileceği "Demokratik Ulus" modelini ortaya koymaktadır. Bu model, bölgedeki tüm halkların kendi kimliklerini yaşayabilecekleri yeni bir siyasi perspektif sunmaktadır. Öcalan'ın barış felsefesi, Ortadoğu'nun yüzyıllık otoriter devlet geleneğine alternatif geliştirmektedir. Kadın özgürlüğü, ekolojik yaşam ve demokrasi üçgeninde yeni bir toplumsal sözleşme önermektedir. Bu nedenle hem Türkiye'nin demokratikleşme süreci hem de bölgenin barış ve istikrara kavuşması açısından Öcalan'ın düşüncelerinin hayata geçirilmesi kritik önemdedir. Bu durum, tarihsel bir fırsat penceresi yaratmaktadır. Sayın Öcalan'ın bu tarihsel fırsat penceresinden Türkiye, bölge ve dünya ile özgür iletişimini sağlayacak uygun koşulların yaratılması büyük önem taşıyor.

5.İngiltere'nin Rolü ve Sorumluluğu

Açıkçası, bu noktada İngiltere'nin özel bir konumu olduğunu belirtmek gerekir. Zira İngiltere Ortadoğu coğrafyasını ve kültürünü bir siyasal akıl çerçevesinde oldukça iyi bilen ve bunun üzerine en fazla mesai harcamış devlettir. The British Library bunun en büyük kanıtıdır. Ortadoğu'da bir tür askeri güç olmaksızın, devletler-arası düzeyde sahip olduğu tarihsel birikimi ve bilgeliği geçmişin hatalarının düşülmemesi için kullanılmalıdır. Kanımca, Ortadoğu'daki tüm siyasal yapılanmaların iç demokratikleşme üzerinden kendi barışını tesis etmesinin ne kadar değerli olduğunu İngiltere'den daha iyi bilen az devlet vardır. Bu yüzden, İngiltere'nin sorumluluk alabilen, bölge barışına katkı sunan bir aktör olması tüm halkların yararına olacaktır. Başta İngiltere olmak üzere Avrupa Birliği ülkelerinin çözüme katkı sunan bir pozisyonda olmasını temenni ediyoruz.

6.DEM Parti'nin Konumu

DEM Parti olarak Ortadoğu siyasetini ve dinamiklerini en iyi bilen Türkiyeli güç olduğumuz konusunda şüphe yoktur. Bu kapsamda, Ortadoğu'ya dair hem aktif güç hem de fikri-siyasi olarak Ortadoğu'da yeni dönem için en güçlü öznelerden biriyiz. Bu güçlü konumumuzu hem Türkiye'de sürdürdüğümüz büyük çapta mücadelemizle hem de uluslararası arenada yürüttüğümüz aktif diplomasi faaliyetleriyle pekiştiriyoruz. Özellikle İngiltere'deki çalışmalarımız bu stratejinin en somut örneğidir. Burada yalnızca hükümet düzeyinde değil, tüm siyasi partilerle, sendikalarla ve demokratik toplum kuruluşlarıyla daha fazla ortaklaşmak istiyoruz. Bu çok boyutlu diplomasi anlayışımız, Ortadoğu'daki karmaşık sorunların çözümünde sadece devletler arası ilişkilerin

yeterli olmadığını göstermektedir. Toplumsal dinamiklerin ve demokratik güçlerin de sürece dahil edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. İngiltere'nin Ortadoğu konusundaki tarihsel birikimi, bizim barış ve çözüm odaklı yaklaşımımızla buluştuğunda güçlü bir ortaklık zemini oluşturabilir. Hem Kürt sorununun çözümü hem de bölgesel istikrarın sağlanması için bu ortaklık önemlidir.